

Skuespillere fra forestillingen "Å halda balansen", før fremføringen i Bergen 21. november. FOTO: Wigdis Helen Sæther/NAPHA.

Teater om psykiatriens historie

Dikteren Olav H. Hauge er blant personlighetene som spilles i teaterforestillingen "Å halda balansen". Stykket er laget i anledning at Valen psykiatriske sykehus i Kvinnherad kommune er 100 år. **Roald Lund Fleiner: roald.fleiner@napha.no**

Publisert : 22.11.2012 14:29 Wigdis Helen Sæther

Kulissene var blant annet et skjerm Brett, en seng med reimer og votter.

-Vi vil avdramatisere, og snakke om ting. Det handler om å være menneske. Det er normalt å være litt deprimert av og til, sier amatørskuespiller Bjørn Arve Lunde.

100-årsjubileum

Forestillingen "Å Halda balansen" ble vist under Samspelkonferansen i Bergen 21. november. I anledning Valen psykiatriske sykehus' 100-årsjubileum har museet hatt egne utstillinger fra sykehusets historie.

-Vi har hatt et dokumentasjonsprosjekt om Valen nå i et par år, derfor hadde vi denne dramatiseringen, forklarer konservator ved Sunnhordland museum, Tore Lande Moe.

Lite menneske - stort sykehus

Han oppsummerer forestillingen slik:

-Den viser enkeltmennesket innenfor de store forholdene som et sånt sykehus er. Et lite sårbart menneske. Samtidig ser stykket på den historiske utviklingen av psykiatrien, oppsummerer Lande Moe.

Originalkilder

Forestillingen er laget av museet med midler fra Norsk kulturråd, og spilles av blant annet fem av museets ansatte. De tok utgangspunkt i jubileumsboka "Det trygge huset", forfattet av Sjur Tjelmeland, med mange originalkilder fra sykehuset. I tillegg intervjuet de tidligere pasienter, ansatte og bygdefolk.

-Teater er "next to life"

Dette var et stort og spennende materiale, og de fant ut at de ville gjøre noe mer ut av det. De ville lage en teaterforestilling.

-Teater er "next to life", sier dramapedagog Johanne Øfstebø Tveten ved Sunnhordland museum. Hun har skrevet manus til forestillingen "Å halda balansen".

Dikteren Olav H. Hauge

Kulissene var et skjerm Brett, en seng med reimer og votter. En gammel koffert med gamle vinylplater, blad, sjal og et slitt lommetørkle. Alt fra Valen sykehus.

-En var fortellerstemmen og en pleier fra Valen. De andre spilte roller som lege, pleiere og pasienter. Den 19 år gamle jenta som bare var litt annerledes og som ble der i 40 år, Olav H. Hauge som skrev noen av sine dikt der, han som ventet forgjeves på kort eller brev hjemmefra. Gamle bilder fra Valen underbygget og forsterket historiene. Forestillingen ble avsluttet med en balansedans. En direkte og indirekte balansekunst, sier NAPHA-rådgiver Wigdis Helen Sæther, som så forestillingen.

Kan bygge ned skepsis

Hun forteller at det i innspillene fra salen etterpå ble sagt at en slik forestilling kan belyse de vanskelige historiene og bygge ned skepsisen til psykiske lidelser